

JIRASKŮVI JHRONOV

3.-11. SRPNA 1973

JIRÁSKŮV JHRONOV

NÁRODNÍ
FESTIVAL
ZÁJMOVÉ
UMĚLECKÉ
ČINNOSTI
K 25. VÝROČÍ
VÍTĚZNÉHO ÚNORA

NÁRODNÍ
PŘEHLÍDKA
AMATÉRSKÝCH
DIVADELNÍCH
SOUBORŮ

JULIUS FUČÍK

JULIUS FUČÍK: „Divadlo je sociální skutečností více než kterýkoliv jiný druh umění“.

„Host“ — r. 1925

ZA SOCIALISTICKOU KULTURNÍ POLITIKU

Dvacáté páté výročí Vítězného února je pro celou naši společnost významným mezníkem ve vývoji socialismu u nás. Rychlý rozvoj výrobních sil a socialistických forem života hluboce zasáhl kulturu a umění, dal jí takové předpoklady, o kterých se jí dosud nesnilo. Již tím, že socialismus otevřel k bohatství kultury cestu všem pracujícím, postavil před ní nové úkoly a perspektivy. Ideologická oblast, s kterou kultura velmi úzce souvisí je závažným článkem celého našeho života. V ní je ideová zbraň proletariátu, bojující za principy marxismu leninismu, které jsou ideovým základem socialismu. Přesvědčili jsme se příliš tvrdě o tom, jak opuštění marxisticko-leninské principiálnosti v politice, ideologii a také v kultuře a umění, vedlo k nedozírným společenským škodám. Socialistická světová soustava usiluje dnes s úspěchem o mírové soužití se státy s odlišným společenským zřízením. Úspěchy mírové politiky Sovětského svazu v nedávné době sledoval s napětím celý pokrokový svět. Systematický zápas o zachování míru ve světě nesmí ovšem vést k falešným teoriím o beztrždnosti, k liknavosti vůči nepřátelským antikomunistickým ideologiím. Naše kultura musí zůstat socialistickou, třídní kulturou pro pracující naší socialistické vlasti. Je potřeba, abychom si to připomínali i na letošním Jiráskově Hronově, který se koná v roce, kdy si připomínáme únorové vítězství pracujícího lidu. Vítězný únor otevřel plně cestu k realismu v umění, dal naší klasice pevné místo v celém kulturním dědictví. Byl to právě Klement Gottwald a velký přítel Jiráskových Hronovů profesor Zdeněk Nejedlý, kteří zahájili velkolepou jiráskovskou akci, nové vydávání děl klasiků, dali zároveň také tvořivé

síle našeho lidu pevnou organizační základnu. Jen v socialismu bylo možné takto masově zpřístupnit pokrokové hodnoty minulosti. Dnes je bereme jako samozřejmost a někdy zapomínáme, že i ony jsou především výsledkem dějinného vítězství dělnické třídy, vedené Komunistickou stranou Československa.

XIV. sjezd naší strany ve svých závěrech pevně orientoval socialistickou kulturní politiku směřující k rozvíjení mnohostranných forem kulturního a společenského života a umění na principech marxismu leninismu. Jiráskův Hronov jako vrcholná přehlídka českého i slovenského amatérského divadla má významné místo v celku naší socialistické kulturní politiky. Jde nám o její jednoznačně angažovaný dramaturgický a tvůrčí charakter, o její progresivní vliv v tom závažném odvětví zájmové umělecké činnosti. Plán kulturní politiky Východočeského kraje přijatý VČKNV v roce 1971 postavil jako jeden z hlavních úkolů dramaturgickou představu obsahu práce souborů, jasnou kádrovou diferenciaci ve vedení souborů. Můžeme dnes říci, že se podařilo v řadě případů tento úkol naplnit. Závažnou otázkou je také zapojení širokého okruhu mládeže do práce v souborech. Výchova mladých lidí k socialistickému vlastnictví a proletářskému internacionalismu je závažným úkolem celé naší společnosti. Jiráskův Hronov dnes přispívá svým závažným dílem k naplnění tohoto úkolu a můžeme s potěšením říci, že mládež je také nedílným nositelem naplňování pozitivního obratu v dramaturgii a v koncepci života souborů.

Jiráskův Hronov svým dnešním obsahem je dědicem Ůnora. V příkladnosti své dramaturgie se letos opět stává školou amatérského divadla, jak ji v socialistických začátcích Hronovů formovali Nejedlý, Kopecký, dělnický divadelník Kubr a další. Každoročně se schází představitelé amatérského divadla, zástupci stranických a státních orgánů na tuto přehlídku. Je v tom velká příležitost prohlubovat socialistickou koncepci amatérského divadelnictví, stavět ji plně do služeb socialistické kulturní politiky.

Usnesení stranických orgánů nedávné krajské konference KSČ, usnesení státních orgánů konkretizují úkoly socialistické kultury ve výchově našich občanů, v obohacování jejich citového života. Amatérské divadlo není do sebe uzavřeným odvětvím, ale ve svých dělnických pokrokových tradicích dokázalo, že může být nekompromisním bojovníkem za věc socialismu. Věříme, že společně dokážeme vytýčit další smělé cíle této práce ve všech krajích naší republiky. Základem rozvíjení naší kultury je internacionální spojení s kulturami socialistických zemí, v kterém je záruka marxistického obsahu naší práce.

Přejeme amatérskému divadlu v jeho cestě za hodnotami socialistické kultury plný úspěch a věříme, že Jiráskův Hronov 1973 se stane novým kvalitativním mezníkem v úsilí všech ochotníků za socialisticky angažované amatérské umění.

JAN LEMBERK,
vedoucí odboru kultury
Východočeského KNV

ZDENĚK NEJEDLÝ:

...divadlo v nejlepších svých dobách vždy bylo a mělo by i dnes býti výchovným ústavem, školou pro dospělé, vychovávající je ne školským poučováním, ale předváděním skutečného života a jeho zásadních otázek. Chceme-li tedy dnes vychováti pro novou společnost nového člověka, může nám v tom divadlo vykonati služby neocenitelné".
(Dělnické divadlo r. 1920)

ZDENĚK NEJEDLÝ

ZDENĚK NEJEDLÝ: „Umění je tvoření a tvoření je tvorba nového. Nikdy proto není umění ani reakcí, ani návratem. A objevuje-li se něco, co se za to vydává, je to pseudoumění, hrob a ne obroda umění“.

OPĚT SE ZVEDNE OPONA

V POŘADÍ JIŽ 43. JIRÁSKŮV HRONOV SE V LETOŠNÍM ROCE USKUTEČNÍ JAKO JEDNA Z HLAVNÍCH OBOROVÝCH PŘEHLÍDEK NÁRODNÍHO FESTIVALU ZÁJMOVÉ UMĚLECKÉ ČINNOSTI, USPOŘÁDANÉHO NA POČEST 25. VÝROČÍ VÍTĚZNÉHO ÚNORA.

Koncepce letošního ročníku Jiráskova Hronova vychází zcela přirozeně z daných současných kulturně politických úkolů strany a státu. Výběr inscenací, tak jak byl odpovědně proveden mezikrajskou porotou nám jistě umožní, abychom se v celém repertoáru ještě více opřeli o ty inscenace, které z dramaturgického a inscenačního hlediska znamenají nesporný společenský přínos. Tituly vybraných her a jejich autoři, z nichž je možno jmenovat Kutnohorské haviře J. K. Tyla, Maxima Gorkého a Bertholda Brechta Matku nebo Nikolaje Vinnikova Když rozkveté akát, tuto možnost plně potvrzují. Jak bude tato možnost dotažena do konce a do jaké míry se tento dobrý záměr podaří, ukáže však teprve celý průběh této vrcholné přehlídky amatérského divadla. Domnívám se, že můžeme za odpovědný přístup mezikrajské poroty, která pracovala ve složení: Jaroslav Wágner, člen divadla E. F. Buriana, Karel Jiráček - El Car, Josef Vavříčka, amatérský režisér, Jiří Beneš, šéfredaktor časopisu Amatérská scéna opravdu upřímně poděkovat. Je možno se právem domnívat, že vybrala z devatenácti ohlášených inscenací opravdu ty nejlepší a že tak pomohla vytvořit příznivé předpoklady pro uplatňování socialistické dramaturgie.

Všichni vyhlášovatelé vychází v celé koncepci dá se říci již tradičně z dlouholeté skutečnosti, která hovoří o tom, že je to právě čtyřicet dva předchozích Hronovů, které podstatnou měrou ovlivňovaly, ovlivňují a budou ovlivňovat amatérské divadlo v mnoha směrech a že byly, jsou a budou stálou opravdovou školou amatérského divadla v tom nejlepším slova smyslu. Atmosféra vyvolaná v letošním roce oslavami 25. výročí Vítězného února zavazuje nejen všechny amatérské divadelníky, ale i jejich učitele i organizátory celé přehlídky k tomu, aby letos zvláště usilovali o získání společenského kreditu tím, že Jiráskův Hronov zůstane svými tvůrčími a ideovými hodnotami garantem společenského úsilí a těch uměleckých hodnot, které budou vždy ku prospěchu našemu současnému socialistickému kulturnímu životu a budou plně sloužit jeho dalšímu progresivnímu rozvoji. Podpora stranických a státních orgánů je v období posledních tří let opravdu velká. Svědčí o tom nejen materiální a finanční podpora, ale zejména to, že dochází k takřka pravidelné a každodenní účasti mnoha stranických a státních pracovníků na jednotli-

vých představeních v průběhu celé přehlídky. Znamená to, ve svých důsledcích praktické potvrzení skutečnosti, že strana považuje tvorbu uměleckých hodnot a zvyšování kulturní úrovně nejširších vrstev pracujících za významného činitele při formování socialistického člověka a při dalším prohlubování socialistických společenských vztahů. Kromě toho je tímto aktivním postojem vyjadřována i bezprostřední politická pomoc. Je malou splátkou naše společná záruka, že šíření uměleckých hodnot mezi desítky a stovky amatérských divadelníků a široké vrstvy vyspělých diváků bude provázeno vysokou odpovědností, stranickostí a zásadovostí i na 43. Jiráskově Hronově. Vždyť v tomto smyslu jde v podstatě o to, aby se ten letošní Hronov nestal jen přehlídkou nejlepších inscenací svého oboru a místem vzletných diskusí, ale aby byl pracovní dílnou pro amatérské divadelníky, místem maximálních možností srozumitelné výměny zkušeností a hlavně zdrojem stále inspirace pro další kulturně výchovnou činnost ve prospěch naší současné socialistické společnosti. Stojí za to a je nutné si i dnes znovu připomenout fakt, že stejně tak jako v celém našem životě i v oblasti amatérského divadla došlo k velmi zásadové diferenciaci lidí i myšlenek. Všechno to kladné, progresivní, revoluční a principiální se již projevilo z velké části na hronovských přehlídkách od roku 1970. I letos tedy bude ctí všech souborů, aby jejich výkon byl stále víc a více v plné harmonii se současností a s celým životem našeho lidu. Je naším společným přáním, aby často namáhavá, obětavá, záslužná, ale i radostná a optimismem naplněná práce amatérského divadla pomáhala stále přesněji a zásadověji vytvářet vpravdě pokrokový a socialistický profil Jiráskova Hronova. Nejde o nic složitého, protože jde o přehlídku, která si zejména po roce 1945 v souvislosti s odkazem Zdeňka Nejedlého vepsala ve svůj štít upřímný a čestný boj za myšlenky socialismu. Jen tak se Jiráskův Hronov stane významnou kulturně politickou akcí československého amatérského divadelnictví, která bude plně sloužit zájmům lidu a zájmům socialismu. Všichni pevně věříme, že ten letošní, čtyřicátý třetí k tomu v roce 25. výročí vítězství pracujícího lidu v únoru 1948 učiní pevný a rozhodný krok.

VÁCLAV VAVROUŠEK,
předseda PV 43. JH

MěstNV HRONOV

J. K. TYL: „Na divadle našem měli bychme sami sebe ve svých křehkostech, předsudcích a pokleskách vidět, abychme v živém obraze poznali, kde nám co schází, abychme se lítostně v prsa udeřili, trochu se také zasmáli, třeba i zapřihli a pak z říše krásných ideálů s dobrým, platným předsevzetím do prosaické skutečnosti se vrátili“.

INSCENACE

Jiráskova Hronova 1973

texty o autorech a hrách

Petr Průša

J. K. TYL: „...aby divadlo bylo výkvětem a výlevem národní bytosti, aby se z domácí krve rodilo a do krve domácí přecházelo“.

KUTNOHORŠTÍ HAVÍŘI

JOSEF KAJETÁN TYL

DIVADELNÍ SOUBOR ZK VŽKG OSTRAVA - VÍTKOVICE

PATRONÁT: STÁTNÍ STATEK BROUMOV, JZD HRONOV -
VELKÉ POŘÍČÍ, TEPNA 09 HRONOV II - VELKÉ POŘÍČÍ

PÁTEK 3. SRPNA 15.00 A 19.00 HOD.

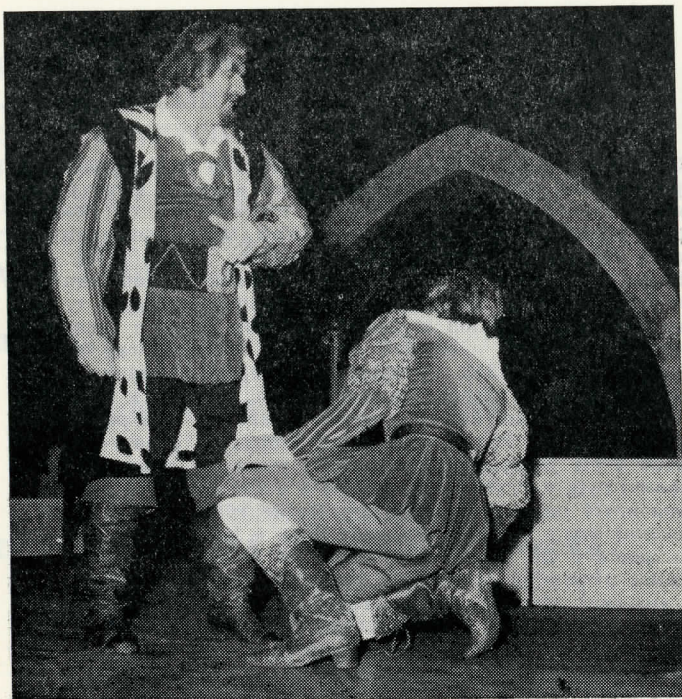
OSOBY A OBSAZENÍ:

BENEŠ Z WEITMÜHLE, ZVANÝ VAITMINAR,
NEJVYŠŠÍ MINCMISTR KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO
SEZENÍM V KUTNÝCH HORÁCH / ČENĚK KALŠKA
HYNEK, JEHO SYN, PERKMISTR / JIŘÍ MLČOCH
ONĚK KAMENICKÝ Z TOPIC, KRÁLOVSKÝ
HEJTMAN NA PODĚBRADECH / JINDŘICH MICHL
JAROŠ Z PODĚBUZ, KRÁLOVSKÝ HEJTMAN
PRAŽSKÝ / JAN ČERNÝ
REKORDAT, URBURNÍ PÍSAŘ NA HORÁCH /
BOHUMIL GELNÁR
PROKOP KROUPA, OBECNÍ STARŠÍ
/ VLADIMÍR BARTOŇ
OPAT, HUTMAN A STARŠÍ HAVÍŘŮ /
FRANTIŠEK ARLETH
ANEŽKA, JEHO DCERA / KARLA ŠEDĚNKOVÁ
VÍT / PAVEL CIGÁNEK
ŠIMON / MOJMÍR FENIČ
HOLÝ / A. VYBÍRAL
LANA / ALOIS POSPÍCHAL
KUŽEL / F. BLAŽEK I.
ČERNÝ / F. BLAŽEK II.
KOSTKA, VRÁTNÝ NA VLASKÉM DVOŘE /
ANTONÍN FRANK
DOROTA, MATKA ŠIMONOVA / RŮŽA FRANKOVÁ
BOŽENA, ŽENA KUTNÍKOVA / MAGDA MALÁ
CHORÁLY A PÍSNĚ / ČLENOVÉ PĚVECKÉHO
SDRUŽENÍ VŽKG „MARX“
REŽIE / BRONISLAV KŘANOVSKÝ J. H.
NÁPĚVY A TEXTY PÍSNÍ / DIRIGENT
PĚVECKÉHO SDRUŽENÍ VŽKG „MARX“
MIROSLAV PETRÁŠ
VÝPRAVA / VLADIMÍR ŠRÁMEK,
ŠÉF VÝPRAVY SDO J. H.

HRDINOVÉ JSME MY

Cesta evropského dramatu k obrazu sociální skutečnosti života proletariátu má v Tylově historickém dramatu Krvavý soud aneb Kutnohorští havíři závažnou hodnotu, kterou dokázalo plně potvrdit teprve divadlo 20. století. Mezi dobovou situací (hra vznikla r. 1847) a hrou je mnoho analogií. Již sama historická událost z r. 1496 nabízí podobu s průběhem dělnických bouří v Praze 1844 nebo hladových bouří r. 1847 až překvapivou. Stačí si přečíst Bassovo Čtení o roce osmačtyřicátém nebo německou anonymní brožuru Prag und die Prager z roku 1845, abychom tyto shody — stávku a její sociální a také národní motivy, odchod dělníků z kartounky za město, zatčení delegátů, zásah vojska — měli před sebou jako na dlani. Pro diváka Tylovy doby byl i název Krvavý soud zcela jasný. Das Blutgericht, revoluční píseň slezských tkalců byla v Praze hodně známá a autor chtěl tak i v názvu nepokrytě naznačit poslání hry. Nejde však jen o historické zázemí hry z hlediska autorovy doby a látky pro drama. Tyl tu postavil do středu dění hornický kolektiv, který na počátku připomíná proletariát Prahy, jak se musil nutně jevit i autorovi. Mezi havíři jsou různé skupiny, Vít a Šimon radí k radikální cestě, Opat postupuje smírnou cestou a před divákem prožívá přerod své koncepce a staví se v čelo kutnohorské vzpoury. Porážka havířů není nostalgickou a pochmurnou tečkou za dějem. Je v ní víra v budoucnost — ale „jen když z toho semene radostné příští vykvete“, říká Tyl a objevuje tak kontinuitu pokrokových činů v dějinách, které sečteny staletími dávají novou, lidsky průkaznou hodnotu.

Pochopitelně i zde zazní dobová konvence v podobě lásky Hynka a Opatovy dcery Anežky. Romantický motiv měl oporu v Tylově tehdy neuskutečnitelném snu o harmonické jednotě společnosti. Proto do něj nejčastěji sahají tužky dramaturgů při uvádění dramatu. V souvislosti s Kutnohorskými havíři se mluví právem o vztahu Tyl a Shakespeare. Je to jistě složitá otázka, pravdou zůstává hlavně to, že u velkého světového dramatika se Tyl naučil vládnout dramatickými silami v historickém syžetu tak, aby z jejich zápasu mohl vyslovit hluboké a trvale uznávané myšlenky. Poznání, že hrdinové můžeme být my, trpící a zbídačeli proletáři poloviny 19. století, staví Tyla do popředí evropského revolučního myšlení nad Krasínského Nebožskou komedií a do blízkosti (dnes nezvěstné) hry Bedřicha Engelse z r. 1847, uvedené na jevišti Německého dělnického svazu v Bruselu, ukazující na blížící se revoluční výbuch v Evropě.

DIVADELNÍ SOUBOR DOMU KULTURY VŽKG VÍTKOVICE nepřijíždí na Jiráskův Hronov poprvé. Pamětníci poúnorových přehlídek pamatují velké úspěchy souboru s novou českou dramatikou, zejména v uvádění her Miloslava Stehlíka (hra Nositelé řádů byla přímo napsána pro prostředí, v kterém soubor pracuje). V souboru je dlouholetá spolupráce s profesionálními umělci. Také letošní inscenace ožívuje tradici této spolupráce na inscenaci klasického českého dramatu, které zásluhou tehdy ostravského režiséra Antonína Kurše, se stalo symbolem nového pojetí pokrokových hodnot klasiky a památné uvedení Kutnohorských hařířů v pražském Vladislavském sále bylo manifestačním nástupem nové socialistické kulturní politiky. Vítkovický soubor má trvalou družbu se sovětským amatérským divadlem. Od svého vzniku uvedl 62 premiér.

MATKA

MAXIM GORKIJ - BERTHOLD BRECHT

SLÁNSKÁ SCÉNA, SLANÝ

PATRONÁT: TEPNA 06 HRONOV - JZD VYSOKÁ SRBSKÁ

SOBOTA 4. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

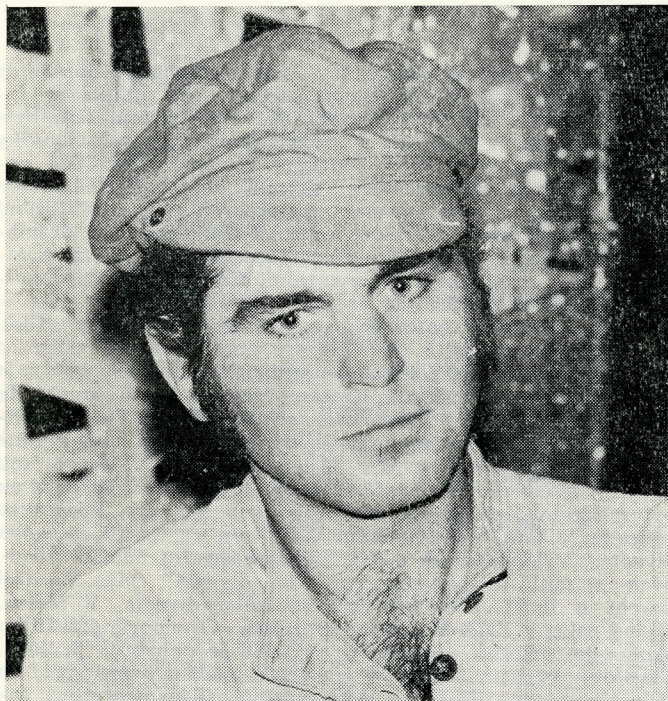
OSOBY A OBSAZENÍ:

KOMENTÁTOR / LADISLAV SCHNEIDER
PELAGEJA VLASOVOVÁ / PAVLA HOFFMANNOVÁ
PAVEL, JEJÍ SYN / KAREL VIDIMSKÝ
ANDREJ, DĚLNÍK / MIROSLAV SAMEC
ANTON, DĚLNÍK / JOSEF MASOPUST
IVAN, DĚLNÍK / ERVÍN TOMENENDÁL
MÁŠA, DĚLNICE / ANNA VIDIMSKÁ
KOMISAŘ —
TOVÁRNÍ DĚLNÍK — VĚZEŇSKÝ DOZORCE
KOČÍ / LADISLAV ČÍŽEK
UČITEL / JAROSLAV VEJRAŠKA
MAJITELKA DOMU / EVA FENCLOVÁ
CHUDÁ ŽENA / HANA ŠÍMOVÁ
DRAMATURGICKÁ ÚPRAVA /
JARMILA ČERNÍKOVÁ J. H.
REŽIE / JAROSLAV VÁGNER J. H., ČLEN
UMĚLECKÉHO SOUBORU DIVADLA E. F. BURIANA
V PRAZE
A KAREL VIDIMSKÝ, ČLEN SLÁNSKÉ SCÉNY
VÝPRAVA / AKAD. MALÍŘ FERDINAND VÁCHA
HUDEBNÍ SPOLUPRÁCE / VÁCLAV ŠARBOCH
A LADISLAV SNOP
KYTAROVÝ DOPROVOD / TOMÁŠ HANUŠ
INSPICIE / PAVLA SKOLILOVÁ
SVĚTLA / JOSEF SUCHOPÁREK

JEN LIDÉ SI POMOHOU

K autorskému setkání Brechta s Gorkým dochází v době, kdy německý dramatik hledá účinný podklad pro agitaci za revoluční pravdy, užitečné německému proletariátu. Hra byla napsána v letech 1930—32 s podtitulem Život revolucionářky Pelageji Vlasovové z Tveru. Gorkého román z roku 1906, napsaný v revoluční atmosféře, se stal Brechtovi podkladem svou hlavní postavou, tématem mateřských citů a některými dějovými epizodami. Vzniklo v duchu Gorkého nové dramatické dílo široce didakticky zaměřené jako sled velmi krátkých scén s myšlenkově pregnantními dialogy psanými oprostěným jazykem. Matka jde ve svém vývoji historicky dále — stává se revoluční bojovnicí, prožívá první světovou válku, která se v ní zákonitě proměňuje z imperialistické války ve válku občanskou, v revoluci. Marxistické poučení z vývoje dějin od vzniku románu k napsání dramatu vtělil Brecht do svého díla. V Pelageji Vlasovové začíná umělecká řada brechtovských matek a prismatickým zrcadlením jejich mateřských citů vidíme třídní podstatu světa a jeho dějinné principy. V Matce jsou postavy revolucionářů zjednodušeny, Gorkij svou předlohou byl mistrem širší a básnické výmluvné typizace. Přes tuto výhradu je tato hra důležitým mezníkem ve vývoji epického divadla. „Výklad fabule a její zprostředkování pomocí vhodných zcizení je hlavním smyslem divadla“, píše později Brecht o uměleckém principu epického divadla. V Matce, stejně jako v dalších hrách, se stává významově důležitým okolí jeho příběhu, souvislosti, v nichž se pohybuje hrdinka. Vývojový význam Matky je možno vyjádřit právě tím, že jednotlivý osud, příběh se stává společenským procesem. Jedině tak může dílo splnit svou didaktickou myšlenku — být učebnicí revoluce. Lyrická křehkost, hloubka básnického prožitku ve verších sborových písní, vložených do hry, ukazuje požadavek poučenosti příběhu v nové divadelní souvislosti, které epické divadlo nastolilo a dovedlo k mistrovským kusům v Matce Kuráži nebo Kavkazském křídlovém kruhu. Mechanické porovnání Gorkého románu s Brechtovou hrou může vést k výroku, že jde o jiné dílo, asi tak jako porovnání Haškova Švejka s Brechtovým Švejkem za druhé světové války. Gorkij Brechtovu hru přesto autorizoval. V Brechtově Matce žije v nové historické situaci Gorkého přístup ke skutečnosti, jeho myšlenka dosahuje nových uměleckých obměn. Spojení Gorkého revolučního učitele a jeho revolučního geniálního žáka vyjadřuje Brecht ústy Johanky Derkeové ve hře Svatá Jo-

hanka z jatek: „Kde panuje násilí, tam pomůže jen násilí a kde jsou lidé, tam pomohou jen lidé“. Tato hra spolu s Opatřením předcházela časově Matku. Víru v lidi ve světě konce dvacátých let a počátku třicátých chápe Brecht pomocí marxismu, umožňujícího vidět skutečnost současné společnosti nezakrytě a se zaujetím pro třídní boj.

DRAMATICKÝ ODBOR ZK ROH SLANÝ „SLÁNSKÁ SCÉNA“ oslavuje letos sté výročí založení ochotnické činnosti ve městě. Ve městě působily tři spolky (včetně ve dvacátých letech založené Slánské scény), které se po roce 1945 sloučily v jeden, který hraje pod názvem Slánská scéna. Soubor studuje každoročně dvě až tři premiéry. Uvádí hry pro dospělé i hry pro děti a mládež. Pravidelnou stránkou činnosti jsou také estrádní programy k různým politickým a společenským příležitostem. Některé programy byly uvedeny v Německé demokratické republice německy. Poprvé se představil soubor hronovskému publiku v roce 1971 s hrou Aloise Jirásky Kolébka.

KŘIŠŤÁLOVÁ NOC

FRANTIŠEK HRUBÍN

DIVADELNÍ SOUBOR ZK ROH PAL - MAGNETON,
KROMĚŘÍŽ

PATRONÁT: TEPNA 08, HRONOV II - JZD ŽDÁRKÝ

NEDELE 5. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

TONIČKA / ALEXANDRA OBSTOVÁ
ALOIS STRUNA / LUDVÍK TVARŮŽEK
STRUNOVÁ, JEHO ŽENA / LUDMILA ČÁPKOVÁ
JENDA, MIREK, JEJICH DĚTI /
GUSTAV HRABAL ST., MIREK VEČERKA
JOSEF STRUNA / LADISLAV MAZÁK
OLGA, JEHO ŽENA / EVA PÍCHOVÁ

REŽIE / ALOIS HAJDA, REŽISÉR DP
GOTTWALDOV J. H.

ASISTENT REŽIE / KVĚTOSLAV VANČURA
SCÉNA / JOSEF PULEC, JIŘÍ SUŠIL A KOL.

SVĚTLA / OLDŘICH RAJSKUP

ZVUK / JUDr. DUŠAN PŠENKO

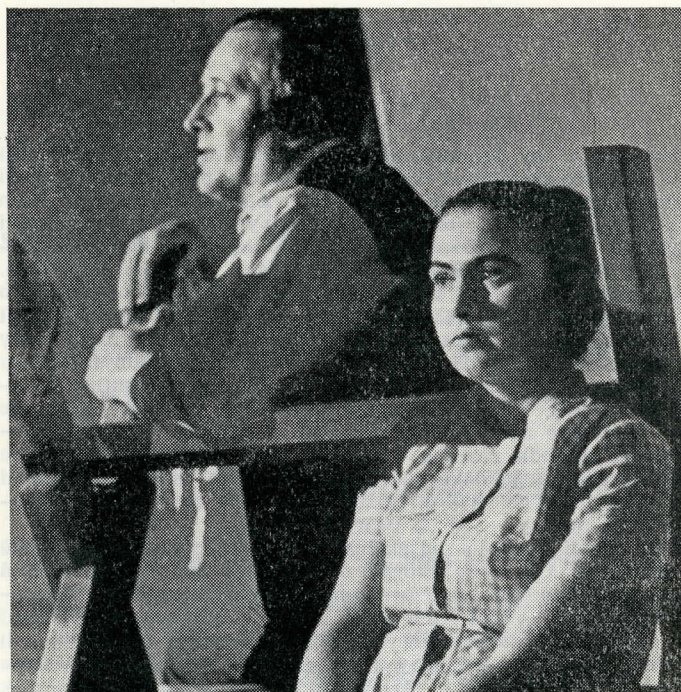
REKVIZITY / GUSTAV HRABAL ML.

TEXT SLEDUJE / HANA KUBERNÁTOVÁ

VIDĚNO KŘIŠTÁLEM

Hrubinovy hry Srpnová neděle a Křišťálová noc představují v kontextu pouťorové dramatiky básnický pohled na střetávání nového se starým v člověku samotném. Postavy, které nám básník předkládá, jsou nazírány jakoby křišťálem s desítkami lomů a odlesků, rozpojujících celek na jednotlivé části povahy, myšlení a citění. A v každé části je celek zastoupen. Básníkovo rozložení dramatické postavy do mnohotvárného spektra nás vede k vnitřnímu světu postavy, děj her stojí jaksi na okraji. Monologické sdělení pomáhá k tomu, aby objektivní vidění básníkovo bylo prostoupeno subjektivností pohledu. Pohled přes křišťál umožňuje rozvíjet konflikt montáží motivů, nikoli vývinem syžetu. Od Srpnové neděle je v Křišťálové noci význam dějových faktů sice větší, ale básníkova metoda zůstává v podstatě nezměněna. Hrubín chce po divákovi psychické souznění s obsahem estetických emocí a myšlenkových závěrů. Dožaduje se plné rezonance s navozenými motivy.

Užíváme-li neustále adjektiva básník k spisovatelské osobě Hrubinově i v jeho tvorbě dramatické, není v tom žádná náhoda. Hrubín si plně uvědomuje pravdu vyslovenou J. Mu-kařovským: „Všude tam, kde člověk z jakéhokoli prostředí a jakéhokoli zaměstnání v jazykovém projevu kteréhokoli účelu užije slova tak, aby některá z jeho hran byla osvětlena nad potřebu jasněji a zářila, všude, kde se, byť na okamžik a byť jen vedle toho, o čem se mluví, upne pozornost i k řeči samé, mihne se estetická libost z mluvení, ať v slovní hříčce denního rozhovoru, v reklamě nebo v harmoničnosti novinářské či učenecské věty“. Opět vzhledem k Hrubinově používání a analytickému využívání jazyka tu máme z jiné strany popsání onu metodu „křišťálu“. V jazyku postav pracuje se všemi „estetickými libostmi“, které slova v ústech rozdílných charakterů přinášejí. Vzpomeňme jen na dialog Moráka s Vackem ze Srpnové neděle, kde monologický proud myšlenek zcela různých je vyjádřen i rozdílným využitím jazyka. Takoví jsou i lidé z Křišťálové noci, jazyková emotivnost tu podperuje danou atmosféru, od které se paprskové lomy, sledující nitro člověka, přesně odrážejí. Položíme-li si otázku po smyslu tohoto přístupu ke skutečnosti, najdeme odpověď v díle básníka samotného „A věčnost je, jen dokud budou lidé“. Pro tuto pravdu stojí stále za to, aby umělec bral do rukou zázračný křišťál poznání a učil nás jím otvírat cestu „oživujícím silám v člověku“.

ZK ROH PAL-MAGNETON KROMĚŘÍŽ oslavil nedávno dvacet let divadelní činnosti souboru na půdě tohoto odborářského kulturního zařízení. Soubor uváděl některé inscenace na velkém jevišti kulturního domu, většinu inscenací však studuje pro podmínky malého jeviště v závodním klubu. Mnohaletým jádrem souboru jsou starší zkušení herci (hronovským divákům známí z inscenace Čapkovy Matky L. Čápková a L. Tvarůžek), kteří získávají nové mladé síly pro pravidelnou práci v souboru. Inscenaci soubor nastudoval k 25. výročí Vítězného února v profesionální režii Aloise Hajdy, režiséra Divadla pracujících v Gottwaldově, s nímž spolupracuje již řadu let.

LOŮ JMÉNEM NADĚJE

HERRMAN HEYERMANS

DIVADELNÍ STUDIO D 3 - KARLOVY VARY

PATRONÁT: VEBA 02, BROUMOV - MEOPTA, HYNČICE

PONDĚLÍ 6. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

KNIERTJE WEERMEROVÁ, VDOVA PO RYBÁŘI
/ MARIE HONSOVÁ
OERT, BAREND, JEJÍ SYNOVÉ /
JIŘÍ HNILIČKA, ONDŘEJ PAVELKA
JÓ, SNOUBENKA OEERTOVA / JIŘINA POSTLOVÁ
COBUS, STARÝ RYBÁŘ / JAROSLAV KUBEŠ
CLEMENS BOS, BOHATÝ REJDAŘ / JAN HAJNÝ
CLEMENTINA, JEHO DCERA / MARCELA DOLEJŠÍ
SIMON, LOĐAŘSKÝ DĚLNÍK / LADISLAV FÍMAN
MARIETJE, JEHO DCERA / MARIE RENDLOVÁ
MEES, JEJÍ SNOUBENEC / JIŘÍ KNEDLÍK
KAPS, ÚČETNÍ OD BOSE / VLASTIMIL ONDRÁČEK
SAART, TRUUS, VDOVY PO RYBÁŘÍCH /
HELENA ONDRÁČKOVÁ, DÁŠA BENEŠOVÁ
JELLE, SLEPÝ ŽEBRÁK / VOJTA MAJOROŠ
TAJNÁ POLICIE / ZDENĚK RENDL, PETR RICHTER

PŘEKLAD / MILOŠ HONSA
REŽIE / MILOŠ HONSA
SCÉNA / MILOŠ HONSA
ZVUKOVÁ KULISA / VLASTIMIL ONDRÁČEK
SVĚTLA / MÍLA POULA
TEXT SLEDUJE / FANYNKA HEIPETROVÁ
REKVIZITY / BLANKA ONDRÁČKOVÁ

DRAMATURGŮV NÁVRAT

Heyermansova Naděje byla česky hrána poprvé roku 1902. Pro její sociální notu se stala majetkem repertoáru dělnických divadelních ochotníků v období tzv. sociálních her v první čtvrtině tohoto století. Nebývá u nás bohužel častým zjevem, aby dramaturg nechal prověřit historicky danou hodnotu současným divadelním organismem. A přesto kolik takových návratů pomohlo divadelnímu umění na nové cesty nebo aspoň pomohlo rozbít stereotyp repertoáru žiznivě hledajícího diváka.

Herrman Heyermans (1864—1924), nizozemský publicista pečlivě ve svých črtách a fejetonech zachycoval prostředí, život lidí. Česky jsou známy jen některé, které se sporadicky objevily v našich časopisech. Je to úctyhodné dílo třinácti sebraných svazků pod názvem Schetsen. V mládí stál blízko tendencí, které těžily z filosofie H. Taina, a po vzoru Zolové podávaly dokumentované výseky života, pozitivisticky pečlivě a důkladně. Povolání novináře vedlo jistě Heyermansa k tomu, že navázal na kladný rys naturalismu, objevující nové tématické okruhy, vedoucí k nutnosti nového řešení společenské problematiky. Tady si vývojově podává naturalismus ruku se sociálním realismem, na jehož půdě realizoval Heyermans své dílo prozaické i dramatické (v něm také je hlavní váha jeho umělecké osobnosti). Vývojové směřování spisovatele vyznačují dva romány Město diamantů a Malý král snů, zachycující sociální skutečnost doby pohledem trpícího dítěte. Právem je Heyermans označován jako předstupeň díla M. A. Nexö, zejména románu Ditta dcera člověka.

Dramatické dílo vedle ostré a příběhem lákové kritiky společenských vztahů chudých a bohatých má často jasnou politickou tendenci, odpovídající ideám dělnického hnutí počátku tohoto století. První významnější hru napsal r. 1897 (Ahasveros) a v roce 1900 vznikla Loď jménem Naděje, dramaticky nejsevěřenější, dodnes uchovávaní ve svém příběhu svou dobu a přesahující vyznáním touhy po spravedlivém uspořádání světa i do našich dnů. K výčtu důležitějších her patří ještě Zdař bůh z r. 1911. V Nizozemí vzniklo hnutí „umění pro společnost“ jako opozice proti dekadenci a symbolismu. I zde autor navázal na tradici, která tady měla staleté kořeny v literatuře a výtvarném umění, kterému se dodnes obdivujeme. Naléhavá výpověď o životě člověka v těžkých podmínkách, ničím nepřikrášlovaná a vždy dojímaví, provokující, byla dědictvím země, kterou Heyermans poctivě svým dílem přenesl i do tohoto století.

DIVADELNÍ STUDIO D 3 KARLOVY VARY ZV ROH OKS KARLOVY VARY patří k souborům, které se nevyhýbají hledání nových forem práce ve všech složkách divadelní práce. Soubor usiluje o osobitou dramaturgii, o vlastní repertoárovou tvářnost. Dokladem je nový překlad a nastudování této inscenace. Ve spolupráci s Okresním kulturním střediskem zabezpečují členové souboru pomoc ostatním souborům okresu, pomáhají při realizaci okresních a krajských přehlídek.

KDYŽ ROZKVEŽE AKÁT

NIKOLAJ VINNIKOV

DIVADLO PRO 111 - PKO ČESKÉ BUDĚJOVICE

PATRONÁT: ELTON, NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ
JZD NAHOŘANY

ÚTERÝ 7. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

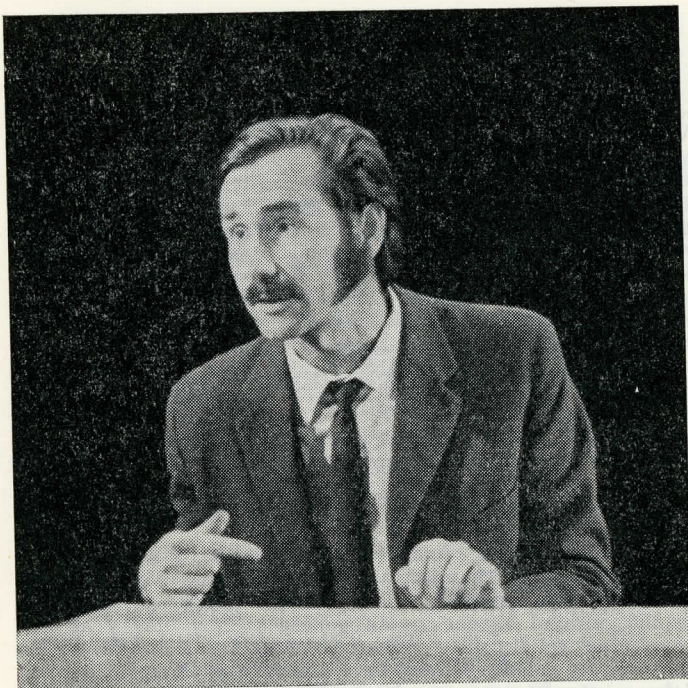
PROF. ING. PAVEL SUCHAŘÍK, CSc,
DĚKAN FAKULTY / EDUARD VÁŇA
KLAUDINKA, JEHO SEKRETÁŘKA / A. VYCHOVÁ
DOC. ING. LADISLAV KOMÁREK, CSc / JAN CHAD
KARLA KOMÁRKOVÁ, JEHO SESTRA / J. CHADOVÁ
VILMA HOUDKOVÁ, STUDENTKA /
DOUBRAVKA ČECHOVÁ
PAVLA KRAJÍČKOVÁ, STUDENTKA /
JIŘINA ZAHRADNÍKOVÁ
RENÁTA ROZKOŠNÁ, STUDENTKA
LUDMILA ŠPIRHANZLOVÁ
SVĚTLA LIŠKOVÁ, STUDENTKA /
DAGMAR FILIPOVÁ
BOREK HOVORKA, STUDENT / VLADIMÍR BLÁHA
SLÁVEK CIPÍN, STUDENT / KAREL ŠPIRHANZL
JIRKA PASTOREK, STUDENT / OLDŘICH BROŽ
VAŠEK DOUDA, STUDENT / FRANTIŠEK LAVIČKA
MÍŠA JELÍNEK, STUDENT / JIŘÍ POKORNÝ
BOŽENA PROCHÁZKOVÁ, VRÁTNÁ V KOLEJI /
KAMILA ŠLEJHAROVÁ
TOMÁŠ PROCHÁZKA, JEJÍ MUŽ /
STANISLAV KAHUDA
HUDEBNÍ DOPROVOD: „SEŠLÁ TROJKA“
MODROOKÝ PŘELUD, PŘÍTEL PIAN /
JAROSLAV PETERKA
HAZARDNÍ HRÁČ, KTERÝ PŘIJDE NA BUBEN /
JOSEF VALENTA
INDIVIDUUM, KTERÉ ČEKÁ BASA / JAN BARTA
PŘEKLAD / OTTO HAAS, LAUREÁT ST. CENY
A VLADIMÍR ČEJCHAN
REŽIE / ANTONÍN BAŠTA J. H.
ÚPRAVA A TEXTY PÍSNÍ / EDUARD VÁŇA
HUDBA / JAROSLAV PETERKA
SCÉNA / JIŘÍ POKORNÝ A STANISLAV KAHUDA
SVĚTLA / JIŘÍ KOČVARA A KAREL VANĚK

CHCI SE VYZNAT VE SVĚTĚ

Vinnikovova komedie s písničkami *Když rozkvete akát* vyšla v českém, upravujícím překladu v roce 1957. Nevzbudila takovou pozornost, jak by si zasloužila. Naše divadla žila Rozovem, brzy přišel Arbuzov a jeho Irkutská historie. Svým obsahem i formou souzní komedie s úsilím literatury poznat mladého člověka v nových poválečných skutečnostech. Drama i próza mu často propůjčují svůj hlas, konflikty jsou podány v nepřetržitém komentáři. Dramatický děj se subjektivizuje, stejně jako v próze dostává podobu ich-formy. V divadle to má za následek uvolnění dramatické stavby. Autor představuje před diváka, aby prostřednictvím chóru, svého vlastního komentáře, soudil jednání dramatických postav. Vzpomeňme na Arbuzovovu Irkutskou historii, na Simonovova Čtvrtého apod., které nejvýrazněji zastupují tuto tendenci. Její pozitivní vliv nese ovoce i v současném sovětském dramatu ve smyslu pro hutnější zkratku a nadsázku, v odklonu od popisování. Dramatické dílo autorské dvojice Braginskij-Rjazanov tu je nejlepším příkladem.

Také myšlenková a tématická náplň mnoha současných sovětských her má kontinuitu s touto etapou. Ve hře *Když rozkvete akát* se dostávají do popředí otázky mezilidských vztahů, mravní akcent života generací. Tyto otázky se pochopitelně reflektují v tématu hledajícího a do života se zařazujícího mládí. Souvisí to s politicko-výchovným úkolem doby — otevřít cestu mladé generaci k poznání socialistické skutečnosti, k jejímu prožitku. Mládí je kritické k okolí, chce nejen materiální, ale zejména morální jistoty.

V oblasti umění lze u nás hovořit spíše o časové následnosti, než důslednosti, když ho chceme posuzovat v souvislosti s vývojem společenských změn. Snad proto také se objevují šířeji v dramaturgii našich souborů hry tohoto typu až nyní. Vinnikovova předloha bezprostředně souvisí s dnešními otázkami mladých lidí u nás. Hlavně svým morálním krédem, překonáváním vztahů, poznamenaných morálními přežitky a předpisy, které doba dávno předběhla. Otázka po poznání světa tu nevystupuje jen jako výlučná otázka mládí. Zasahuje i generaci starší (v našem případě to je hlavně profesor Sucharev), která si ji vzhledem k mladým musí položit znovu a jinak. Cesty mládí za poznáním jsou vděčné téma pro divadlo, dávají vidět svět v neustálém obnovování, v zrození nových vztahů a kvalit. Pro ně si Vinnikov zvolil obraz věčně rozkvétajícího akátu s opojnou vůní lidského poznání světa i sebe sama.

DIVADLO PRO 111 MĚSTSKÉ KULTURNÍ STŘEDISKO ČESKÉ BUDĚJOVICE patří k souborům, které se zapsaly do dějin současného amatérského divadelnictví odvážným hledáním nejen v dramaturgii, ale i v inscenačním pojetí. Soubor si vytvořil tradici spolupráce s profesionálními umělci. Diváci loňského Jiráskova Hronova se pamatují na představení komedie Václava Klimenta Klicpery Každý něco pro vlast. Soubor má dnes široké zázemí mladých členů a pro jejich potřeby volí repertoár. Příkladem je právě uváděná hra Když rozkveté akát. Letos soubor nastudoval také Gogolovu Ženitbu. Typický pro soubor v posledních letech je autorsko-dramaturgický přístup k původnímu textu, který dostává v práci na inscenaci novou podobu.

BRATR ŽAK

IVAN OLBRACHT

DIVADELNÍ SOUBOR VRCHLICKÝ - ZK MÍR JAROMĚŘ

PATRONÁT: TEPNA 07, HRONOV - JZD HORNÍ RADECHOVÁ

STŘEDA 8. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

ŽAK / J. ŠVÁB
FRICEK / J. WAGENKNECHT
OLGA, JEJICH SESTRA / H. MALÁ
OTEC / J. HRUDKA
MATKA / M. VAŠÍČKOVÁ
HAVRÁNEK / V. ŠTICHAUER
ČETNICKÝ DŮSTOJNÍK / Z. STANISLAV
ŘEDITELKA CIRKUSU / J. WAGENKNECHTOVÁ
JEJÍ PRVNÍ DCERA / F. PAVLISTOVÁ
JEJÍ DRUHÁ DCERA / Z. ČERNÁ
PRVNÍ ČETNÍK / Z. PAVLISTA
DRUHÝ ČETNÍK / J. PAVLISTA
SVĚDEK / V. PÁLKA
HOSPODSKÝ / J. NOVÁK
CIKÁNKA / E. JAČKOVÁ
STRÁŽNÍK / J. PAVLISTA ST.
MUŽ / J. PŘIBYL
LID, ARTISTÉ A HOSTÉ
REŽIE / JINDRA WAGENKNECHT
VÝPRAVA / M. FENDRYCH A KOLEKTIV
HUDBA / LADISLAV SIMON
SVĚTLA / F. A. K. KODEŠ
NÁPOVĚDA / J. FENDRYCHOVÁ
LÍČENÍ / K. ROUČKA
GARDEROBIERKA / J. ŠKVRNOVÁ
KROJOVÁ VÝPRAVA / PŮJČOVNA KROJŮ LIBEREC

CO DÁVÁ ŽIVOT

Na tuto otázku dával Ivan Olbracht svým dílem poctivou odpověď. Pojem život se mu nestal příležitostí pro vnějškovou symboliku jeho děl, ale matérii, v které musil básnické obrazy lidí a jejich osudů pracně dobývat a v které musil hlavně neustále potvrzovat své filosofické a politické stanovisko. Aktivní účast na politických bojích dělnické třídy, práce v redakci Rudého práva, zkušenosti ze Sovětského svazu pevně vymezily cesty k hledání umělecké odpovědi na tuto otázku. Již Olbrachtova prvotina O zlých samotářích nastolila tento problém, ale ve formulaci, co život pomíjí. Zlími samotáři jsou lidé, které sociální nerovnosti postavily mimo společnost. Tuláci, holky, komedianti, žebráci, věčně hladoví, žízňiví životem (to je u Olbrachta důležitý motiv) jsou vyhnáni za ohradu života. Mezi ně patří i hrdinové povídky Bratr Žak, kteří později Olbrachtovi posloužili jako námět k mnohem hlouběji motivovanému románu Podivné přátelství herce Jesenia.

Divadelní adaptace povídky Bratr Žak je svébytným uměleckým útvarem. Dominuje tu Frickovo vidění skutečnosti zamřížovaným oknem cely. Tvůrce se poučil kompozičními hodnotami pozdější Olbrachtovy práce, napsané v ostravském vězení, Zamřížované zrcadlo. Životní příběhy lidí opravdu výjimečných, drsných, charakterově různých, tu dostávají určitější a dramaticky výmluvnější kontury právě tím, že se odrážejí od šera a bezútěšné šedi cely, do které vstupuje život jako bíčující reminiscence i jako svůdný nápoj doufání. Jak se člověk stává samotářem — to je dynamický motor děje Bratra Žaka. Objektivistický epika Olbrachtovy předlohy je v adaptaci montážním systémem rozpojena do nových obrazných souvislostí. Člověku doby Olbrachtova mládí se obrátil život k hlubinným tmám nitra, do beznaděje a vyhnání. I tady se objevuje spisovatelova deviza, kterou nám zanechal svým dílem — snažit se nalézt a dát člověku již tehdy onu ztracenou jistotu a položil v nastolené otázce důraz na slovo dát. Tak lze rozumět Frickově touze i jeho odchodu do života již poznaného.

Tvárná jistota Olbrachtovy formy se objevuje v náznaku již v jeho prvotině, objevuje se v ní také Olbracht jako myslitelská osobnost, která svým dílem řekla, jak, kdy a za jaké situace může život člověku dát štědře a plně. Anna proletářka, nebo Nikola Šuhaj, loupežník to říkají víc než jasně.

ZK MÍR DIVADELNÍ SOUBOR VRCHLICKÝ JAROMĚŘ patří k těm souborům jejichž dějiny jsou spjaty s počátky ochotnického divadla v Čechách. V Jaroměři se hraje divadlo již více než 150 let. Jaroměř je městem s aktivním vztahem obyvatel k divadlu. Soubor každou hru v místě několikrát reprizuje v rámci předplatného. Uvádí ročně kolem osmi premiér. Práce souboru se vedle uvádění činoher zaměřuje na hudební, zejména operetní divadlo. Mnohokrát se soubor zúčastnil Jiráskových Hronových a mezikrajských přehlídek, sám byl také organizátorem mezikrajské přehlídky v Jaroměři. Letos nastudoval např. Agathy Christie Svědek obhajoby, adaptaci Němcových soudniček, loňského roku uváděl Maryšu, Cachův Duchcovský viadukt a další.

MRTVÉ DUŠE

NIKOLAJ VASILJEVIČ GOGOL

DIVADELNÍ SOUBOR I. ZK ŠKODA - PLZEŇ

PATRONÁT: ČKD HRONOV - TEPNA 10, HRONOV

ČTVRTEK 9. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

PAVEL IVANOVICH ČIČIKOV / J. THURN
PETRÝSEK, JEHO SLUHA / M. PLAS
GUBERNÁTOR / M. VLASÁK
PROKURÁTOR / J. ZAJÍC
POLICEJNÍ INSPEKTOR / A. POLÍVKA
ZDRAVOTNÍ INSPEKTOR / F. POHL
POŠTMISTR / V. GARDAVSKÝ
PROKURÁTORKA / J. IBROVÁ
GUBERNÁTORKA / A. VLASÁKOVÁ
ZDRAVOTNÍ INSPEKTORKA / V. PŠENÍČKOVÁ
GUBERNÁTOROVA DCERA / A. IRLBEKOVÁ
LÍBEZNICKÝ / J. PELECH
PSOVSKÝ / V. NOSEK
NOZDREV / B. HULEŠ
SHÁNĚLKA / A. RYCHTAŘÍKOVÁ
PORFIRIJ / L. BEJSTA
PAVLÍČEK / L. HÁLA
SELIFAN / M. MORAVEC
IVAN / J. VÝŠKA
DÁLE HRAJÍ ČLENOVÉ DS I A ČLENOVÉ KROUŽKU
SPOLEČENSKÉHO TANCE

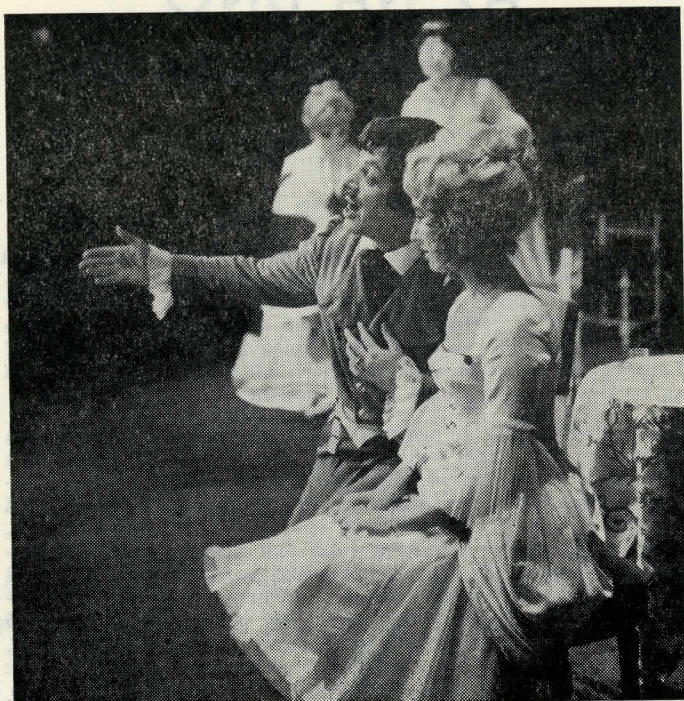
REŽIE / S. TRČKOVÁ
TECHNICKY SPOLUPRACUJÍ / J. CHÁBERA,
J. BATÍK, J. SCHINÁBEK, M. FREMROVÁ,
A. IRLBEKOVÁ, M. VLASÁK

AŽ NA DNO HOŘKÉHO KONCE

Konec Gogolova životního osudu je až příliš znám. Cesta k Božímu hrobu, zimničné blouznění po chrámech, nové a nové pálení rukopisů, právě Mrtvých duší, náboženské představy z mládí, čerti a příšery jsou hořkým koncem člověka jménem Nikolaj Vasiljevič. Mrtvou duší spisovatele si přivlastňovali katolíci. Nejružnější reakcionáři volali o spravedlnosti boží za trvalý a nesmazatelný hřích jeho díla.

Mrtvé duše s jejich hrdinou Čičikovem jsou nedokončeným románem, který měl mít původně tři díly. Mrtvé duše jsou kruhem scén v řazení příběhů Čičikovova cestování a do-slovným kruhem kořistníků carského Ruska, kteří se nenávidí a pojídají, ale chtě nechtě jsou spojeni jako články v řetězu. Divadlo miluje náhlé zvraty, rádo vidí věci ve vypuklém zrcadle, zvětšením objevuje body dosud neznámé jako na velmi zrnité fotografii. Mrtvé duše jsou materiálem plným divadelnosti. Již tři roky po smrti autora je uvádí odvážně r. 1855 P. I. Grigorjev. Ještě jsou ve vězeních a ve vyhnanství ti, kteří hájili umělecké a myšlenkové jádro Gogolova díla, a již mluví Gogol sám k divákům svou bičující obrazností.

Revizor, Mrtvé duše, Zápisky šíleného, Plášť ukazují dno bližícího se hořkého konce jedné vlády, jedné třídy. Gogola mylně čteme jen jako komické příběhy. V jeho kompozicích se střídají dynamické části, zvětšující nadsázky, s pomalým tempem, v kterém zní tesknící tón o zmarnění lidských kvalit. Groteskní epizody zkonkrétnují hlavní myšlenku. Gogolův realismus je upřímný, trochu rasantní. Vždycky je těžká cesta za autorem samotným. Objevit vnější smích a utajený pláč je nejtěžší pro čtenáře i pro diváka. Je až překvapující, kolik druhů komična je v Gogolově díle zastoupeno a jak neobvykle moderní je technika výstavby komického v Revizoru, v Ženitbě nebo v známé povídce Nos. Pro spisovatele nebyla samoučelným prostředkem k vyvolání smíchu. Smích Gogolův, ať laskavý, groteskní, satirický má své hluboké společenské zázemí; snad proto je tak vypjatý, plný černých tónů, protože ti, kterým patřil autorův výsměch byli dějinami odsouzeni k věčnému zatracení, pro ně nebylo návratu. Svě době vdechoval takto Gogol naději lepší budoucnosti. Je překvapivé, jak do jednoho komického okamžiku, situace, se Gogolovi vešel celý svět ve smíchu a slzách. Tato jednota ho doprovází i v Mrtvých duších, které otevírají pohled do propasti společenského nenávratna.

DIVADELNÍ SOUBOR I. ZK ROH ŠKODA PLZEŇ zahájil svou činnost roku 1949 v nově založeném závodním klubu. V roce 1951 soubor získal 1. místo na Jiráskově Hronově za inscenaci Jiráskova Jana Roháče z Dubé. Během své činnosti se zúčastnil mnoha krajských i národních přehlídek. O účast na Hronově se ucházel roku 1970 hrou K. Čapka Věc Makropulos, v roce 1971 Ostrovského Viníky bez viny. Loňského roku viděli diváci v Hronově nastudování Zeyerovy Staré historie. V roce 1971 nastudoval 41 představení, v roce 1972 43 představení. Byla mezi nimi i hra H.Ch. Andersena Červené pantoflíčky nastudovaná pro děti a uváděná na národní přehlídce v Kralupech n. Vltavou. Někteří členové souboru hráli v představení spojených plzeňských souborů na Jiráskově Hronově 1971, kdy byl uveden Čechovův Racek.

PANÍ KALAFOVÁ

VOJTĚCH CACH

DIVADELNÍ SOUBOR LETIŠTNÍHO KLUBU
A OSVĚTOVÉ BESEDY BECHYNĚ

PATRONÁT: STAVOSTROJ NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ
JZD ŠESTAJOVICE - JZD SLAVĚTÍN

PÁTEK 10. SRPNA 16.30 A 20.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

RŮŽENA KALAFOVÁ, VDOVA PO ADVOKÁTOVI /
A. LHOTOVÁ

BLAŽENA, JEJÍ DCERA / Z. HORÁKOVÁ
ARNOŠT FIDRMUC, OBCHODNÍK, JEJÍ DRUHÝ MUŽ
/ Z. BARTÁK

AMÁLKA, BLAŽENINA DCERA Z PRVNÍHO
MANŽELSTVÍ / J. KOUDELKOVÁ

MARTIN VINAŘ, STROJVEDOUCÍ / Z. NOVÁK
MARIE, JEHO ŽENA, DRUHÁ DCERA KALAFOVÉ /
B. VOBORSKÁ

ALEXANDR RYMEŠ, ÚŘEDNÍK NA HEJTMANSTVÍ /
J. KOLÁŘ

LIDKA, SLUŽEBNÁ U FIDRMUCŮ / E. SILOVSKÁ
TOMÁŠ SOSNA, SOLICITÁTOR VE VÝSLUŽBĚ /
J. CIKÁNEK

SVITÁKOVÁ, POSLUHOVAČKA / K. BOHUSLAVOVÁ
ONDŘEJ HRON, JOSEF ŠEBESTA, DĚLNÍCI

V OCELÁRNÁCH / J. HRŠEL, M. DVOŘÁK

FILIP ŠAROCH / J. NOVOTNÝ

KOMISAŘ / J. LANG

ČETNÍCI

REŽIE / J. KONVALINKA

VÝPRAVA / M. JIRKA

INSPICIE / J. NOVÁK

KOSTÝMY / J. TEILINGEROVÁ, A. LHOTOVÁ

SVĚTLA / K. VRUBL

ZVUK / J. RYBA, K. VORLÍČEK

MASKY / V. VOBORSKÝ

TEXT SLEDUJE / J. TELECKÁ, J. KONVALINKOVÁ

STAVBA SCÉNY / M. DVOŘÁK, J. NOVOTNÝ

VZESTUP A PÁD RODU KALAFŮ

Drama Vojtěcha Cacha žije z tradice a příkladu realistické literatury ukazující na typu konkrétní společenské situaci. Musíme myslet na Maxima Gorkého a jeho Jegora Bulyčeva, Dostigajeva nebo v próze na Podnik Artamonových. Kalafovi žijí v Čechách, v zemi, kde za Rakouska-Uherska vznikl na svou dobu vyspělý průmysl a s ním rozvinutý kapitalismus a s ním vstoupily naše země do období první republiky. To byl vzestup rodu Kalafů, s kterým vznikly morální předpisy a životní zásady, jistota postavení a představa o životní definitivě majetku. Kalafové však pojídají jeden druhého a vzplanutí dělnického hnutí je hlavní ranou do jistoty měšťákovy svědomí.

Cach napsal v pravém slova smyslu hru historickou. Vedle Duchcovského viaduktu a Mostecké stávky však zaujímá hra přesto jiné místo. Neprobíhá před námi dějový sled historických faktů oživovaný tu hlouběji, tu povrchněji charakterizovanými lidmi, ale stojíme přímo uprostřed vnitřního konfliktu hlavní hrdinky, diktovaného historickými událostmi. Poznatky marxistické historiografie, a to je třeba zdůraznit, vedou především k rozvinutí konfliktů a jejich důsledkům, jsou výchozím materiálem. V jejich souvislostech dramatikovi roste paní Kalafová, ne jako jejich ilustrace, ale jako jejich typizovaná zkratka. Cach tady použil k ukázání nových dějinných tendencí tolik osvědčenou metodu per negationem. Když dramatik vystihuje jednu stránku reality, je v ní potencionálně zastoupena i její druhá stránka. Když člověk pohlédne na svůj obraz z hloubi svého nitra a podívá se pak na sebe, vidí v plné nahotě své společenské postavení, svůj dějinný osud. To platí pro rod Kalafů i jeho vládkyni paní Kalafovou. Tak vzniká nejistota měšťáckého vědomí jako typický znak počátku tohoto století. A tento proces Cach zachycuje ostrým perem. Paní Kalafová jako drama na sebe bere vědomě noetickou funkci, podává skutečnosti tak, aby každému bylo jasné, o co jde. Spojení hlediště s jevištěm tu vedle uměleckých a estetických zřetelů dávají ještě momenty sociálně historické struktury doby, pro kterou hra vznikla. Cach se pokusil vytvořit v návaznosti na velké vzory obraznou školu marxistického vidění dějin a jejich negativních i progresivních sil.

DIVADELNÍ SOUBOR OB A LETIŠTNÍHO KLUBU V BECHYNI patří k souborům, které trvale spolupracují s mladými příslušníky naší armády a pomáhají tak vychovávat kádr mladých herců pro amatérské divadlo. Za svou mnohaletou činnost získal Cenu města Kroměříže za zásluhy o rozvoj města, v armádních soutěžích získal v roce 1971 Hlavní cenu celoarmádního festivalu ASUT 1971 a v roce 1972 se stal vítězem celoarmádního festivalu amatérských divadelních souborů, který se konal v Bechyni. Své prvenství si obhájil i letos a byl vojenskými orgány vyslán na 43. Jiráskův Hronov.

NOC V KRČME »U VEL'KÉHO DIVIAKA«

IVAN SERGĚJEVIČ TURGENĚV

DIVADELNÍ SOUBOR DK ROH TURČIANSKÝCH STROJÍREN
MARTIN

PATRONÁT: RUBENA NÁCHOD - JZD 25. ÚNOR
ČESKÁ SKALICE

SOBOTA 11. SRPNA 16.00 A 19.00 HOD.

OSOBY A OBSAZENÍ:

GRELUCHON / ANTON NÁČINIÁK
PETER MARTIN DE CARPENTRAS, PENSISTA /
VLADIMÍR KOZOŇ
HORTENZIA FREDEGONS MARTINOVÁ, JEHO
ŽENA / MARTA ŠTÁLIKOVÁ
VIKTORIN MARTIN, BÝVALÝ DŮSTOJNÍK /
VLADIMÍR JANOVSÝ
VIRGINIA HORTENZIA MARTINOVÁ, JEHO ŽENA /
MÁRIA MOJŽIŠKOVÁ
CLOVIS PIGROBARD Z ROUENU, PRODAVAČ
BALONKŮ / ŠTEFAN JANKOVIČ
MARIANNA KATARINA PIGROBARDOVÁ, JEHO
ŽENA / JELA KAŠKOVÁ / JOZEFÍNA ŠIMÁKOVÁ
CANCANET, VRÁTNÝ / JAKUB SÚČANSÝ
BIERKOPF, POLICEJNÍ KOMISAŘ / MICHAL GUŤAN
HIMMELHUBER, STRÁŽNÍK / LUBOŠ MIDRIAK
KOHLSTRUNCK, STRÁŽNÍK / JAN DOROBANT
PŘEKLAD / JAN VDOVJÁK
REŽIE / STANISLAV PÁRNICKÝ J. H.,
IZABELA GAJDOŠOVÁ
VÝPRAVA / TATIANA DUDOVÁ
INSPICIE / LUDMILA PLEŠIVČIAKOVÁ
TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE / ILONA FARKAŠOVÁ,
VOJTĚCH FARKAŠ, MOJMÍR PISCH,
STANISLAV CHREN

NA SEBE POHLÉDNI, HAMLETE

Velkou částí svých povídek a románů zastupuje Turgeněv ve světové literatuře onen velký proud útočící na lidskou pasivitu, věčnou nespokojenost se životem, vyprahlost citovou i názorovou. Vasil Vasiljevič, muž s vysokoškolským vzděláním, zcestovaly po Západě medituje: „Rád bych chodil na hodiny k ruskému životu — ale on mlčí drahoušek... Dejte mi východisko, závěr mně přeložte.“ Je to hrdina povídky Hamlet ze Ščigrovského újezda a motiv takových Hamletů a Hamletů se potácí v Turgeněvově díle, sledován přísným autorovým perem v mnoha obměnách. Jsou to lidé zbyteční, sice plní odvážných plánů, ale bez síly k jejich realizaci, don-quotové jako je Jakub Pasynkov nebo Rudin, hluchý květ na těle ruské inteligence. A galerie pokračuje dál Paninem a Baburinem i Saninem z Jarních vod.

Turgeněv ve svém díle přináší další tématický okruh, kterým je statkářské prostředí, lépe řečeno statkářské právo nad mužikem, nad zemí, potaženou temnými mraky nevědomosti. Spisovatel byl většinou jen hostem v rodné zemi, studoval v Německu, žil v Paříži, pak v Baden Badenu. Přijel-li domů byl pronásledován za napsání nekrologu o Gogolovi, byl měsíc vězněn a dva roky internován v Orlovsku. Jeho západní výchova a léta života v cizině dovolila mu vidět ruskou inteligenci ve střízlivém odstupu. Ruský venkov nazíral se silně protinevolnickými tendencemi (Zájezdní hospoda a hlavně Lovcovy zápisky.) Sám byl mýlící se liberál, hledající a často zoufající, kus Hamleta v něm asi také bylo.

Turgeněv patřil k těm, kteří dokážou zobrazit duševní, citové stavy člověka, myšlenkové pochody, niterné rozpory. Je první, kdo se odvážil objevit duchovní svět prostého člověka. V meditaci o smrti a životě dal přednost lásce jako věčnému obnovovateli proudů života. K Turgeněvovu významu nutno přičíst jeho nezkreslující propagaci ruské kultury na Západě a jeho zásluhou vystupují Puškin, Tolstoj a Gogol v pravém světle souvislostí domova a s hlubokým pochopením jejich uměleckých hodnot. A vztah Turgeněv — Gogol velmi mnoho vypovídá o společné cestě k poznání pravdy, k vnitřnímu neklidu básnických obrazů, které u Gogola vedly k satirické nadsázce, u Turgeněva k realisticky plnému zobrazení v postavách a jemné, v hlubokých podtextech probíhající, meditaci nad osudem a směřováním člověka. „V tichém příbytku vznešených myšlenek a světských inspirací,“ nazývá Ljackij četbu Turgeněva a divadlo setkává-li se s jeho dramaty či

bere-li prózu za předlohu díla nachází hlubokou obraznost vidění a velké napětí. To ze zápasu, jak autor jediné tvorbou dokázal popřít Hamleta v sobě, tím, že dovedl pohledět do tváře své společnosti, třídě, ke které patřil a tím zhlédl i svou vlastní tvář. Takový pohled však často ztrácí laskavost. Většinu života prožil Turgeněv na Západě. Žil v těsném vztahu k rodině slavné zpěvačky a herečky Viacourtové. Z tohoto kontextu vyrůstá i jeho dramatické dílo, které nedosáhlo tak vysokých hodnot jako jeho próza. Přesto v mnoha hrách a Noc v krčmě „U velkého divočáka“ k nim patří, si uchoval kritický pohled na společnost a dokázal naznačit, že jeho těsný vztah ke Gogolovi tu našel nové tvůrčí vyjádření.

DIVADELNÍ SOUBOR DOMU KULTURY ROH TURČANSKÝCH STROJIREN MARTIN vystupuje na Jiráskových Hronovech již po třetí. V roce 1972 oslavil dvacet let svého trvání. Soubor pravidelně spolupracuje s profesionálními umělci z Divadla Slovenského národního povstání v Martině. Podílí se na organizaci kulturního života ve městě i ve Středoslovenském kraji. V tomto roce probíhají 47. Kulturní slavnosti, které vyvrcholí v říjnu letošního roku Scénickou žatvou.

PŘEDNÁŠKA Dr. JAROMÍRA ČERNÉHO
NA TÉMA

ZDENĚK NEJEDLÝ A JEHO VZTAH K JH

SE USKUTEČNÍ V NEDELI 5. SRPNA 1973
V 9.30 HODIN VE SLÁVII

DENNĚ MIMODIVADELNÍ PROGRAMY

V JIRÁSKOVÝCH SADECH — UBYTOVÁNÍ

VSTUPENKY A VEŠKERÉ INFORMACE

ZABEZPEČUJE ZK MAJ HRONOV

Jiráskův Hronov — programový bulletin přehlídky.
Vydal Přípravný výbor 43. Jiráskova Hronova 1973.

Redakce programu: Milan Marek.

Texty o souborech a hrách: Petr Průša.

Grafická úprava programu a obálka: Jaroslav Heben.

Povoleno odborem kultury VČ KNV

Náklad 1 000 kusů.

Vytiskly Východočeské tiskárny, provoz 13 Hronov.

Cena výtisku 4,— Kčs.

